

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: СНАГ-2024/01/НА-СТА-ЗГТС

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Улаанбаатар хот
2024 он

Санхүү-нийцлийн аудитын газрын захирал,
Тэргүүлэх аудитор: Ц.Наранчимэг
Утас: 261665 Цахим хаяг: naranchimegts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ц.Хосжаргал
Утас: 261628 Цахим хаяг: Khosjargalts@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Д.Болор-Эрдэнэ
Утас: 262071 Цахим хаяг: Bolor-erdened@audit.gov.mn

Аудитор: Б.Ариунжаргал
Утас: 262071 Цахим хаяг: Ariunjargalb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

2024.03.25 № 07/821

танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт; мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Засгийн газрын 2023 оны 6 дугаар сарын 21-ний өдөр баталсан “Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, асаргааны тэтгэмжийн хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай” 237 дугаар тогтоолоор нийгмийн халамжийн тэтгэврийн хэмжээг сард 325.0 мянган төгрөгөөр буюу 1.1 дахин, 2020 оноос хойш нэмэгдүүлээгүй байсан ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний асаргааны тэтгэмжийн хэмжээг сард 275.0 мянган төгрөгөөр буюу 2.3 дахин нэмэгдүүлсэн байна.

Аудитын гол асуудал

Улсын Их Хурлаас 2022 оны 11 дүгээр сарын 11-ний өдөр баталсан “Нийгмийн халамжийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай” хуулиар “Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж”-ийг нийгмийн халамжийн үйлчилгээ болгон Нийгмийн халамжийн сангаас олгохоор шийдвэрлэж 1,305,322 хүүхдэд 1,520,097.2 сая төгрөгийн тэтгэмжийг олгосон нь нийгмийн халамжийн сангаас олгосон нийт тэтгэвэр, тэтгэмж, хөнгөлөлт, тусламжийн үйлчилгээний зардлын 69.0 хувийг эзэлж байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тайлант онд 12 зорилтын хүрээнд 24 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, 98.0 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

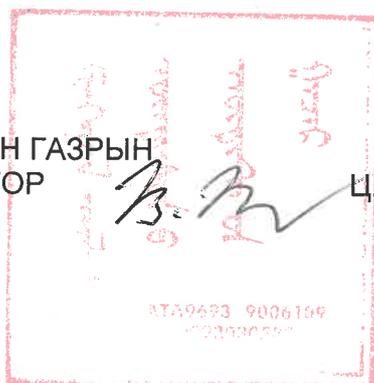
Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

САНХҮҮ-НИЙЦЛИЙН АУДИТЫН ГАЗРЫН
ЗАХИРАЛ, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	26,930.2	33,293.2
33	АВЛАГА	26,930.2	33,293.2
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	7,603.2	7,603.2
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	19,327.0	12,990.0
33500	Бусад авлага	-	12,700.0
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	-	12,700.0
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	26,930.2	33,293.2
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	-	1,100.0
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	-
41300	Өглөг	-	1,100.0
41360	Бусад өглөг	-	1,100.0
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	-	1,100.0
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	26,930.2	32,193.2
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	26,930.2	32,193.2
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	26,930.2	32,193.2
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,102,204.7	26,930.2
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(1,075,274.5)	5,263.0
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	26,930.2	33,293.2

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.2 Аудит хийсэн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

<i>/мянган төгрөгөөр/</i>			
Код	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	546,821,779.6	2,217,389,291.1
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	15,336,163.1	877,145.5
120	Нийтлэг татварын бус орлого	15,336,163.1	877,145.5
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	15,336,163.1	877,145.5
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	15,336,163.1	877,145.5
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	531,485,616.5	2,216,512,145.5
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	528,284,801.5	2,209,031,220.5
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	528,284,801.5	2,209,031,220.5
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,200,815.0	7,480,925.0
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	104,240.0	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,096,575.0	7,480,925.0
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	547,897,054.1	2,217,384,028.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	547,897,054.1	2,217,384,028.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,125,923.8	1,073,865.6
2107	Томилолт, зочны зардал	49,816.8	-
210702	Дотоод албан томилолт	49,816.8	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,045,598.6	1,060,594.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	917,198.1	1,060,534.0
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	9,112.2	-
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	119,288.3	60.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,508.5	13,271.6
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	30,508.5	13,271.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	546,771,130.3	2,216,310,162.5
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	514,982,843.0	2,125,314,229.2
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	514,982,843.0	2,125,314,229.2
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	31,788,287.3	90,995,933.3
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	17,224,388.7	90,082,760.9
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,591.5	36,616.9
213306	Улсын төсвийн орлогод төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,560,307.1	876,555.5
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	(1,075,274.5)	5,263.0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	(1,075,274.5)	5,263.0

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	2022 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	546,821,779.6	2,217,408,618.1
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	15,336,163.1	877,145.5
120	Нийтлэг татварын бус орлого	15,336,163.1	877,145.5
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	15,336,163.1	877,145.5
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	15,336,163.1	877,145.5
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	531,485,616.5	2,216,531,472.5
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	528,284,801.5	2,209,031,220.5
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	528,284,801.5	2,209,031,220.5
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,200,815.0	7,500,252.0
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	3,096,575.0	7,500,252.0
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	548,102,314.6	2,217,408,618.1
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	548,102,314.6	2,217,408,618.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,126,821.7	1,073,865.6
2107	Томилолт, зочны зардал	49,816.8	-
210702	Дотоод албан томилолт	49,816.8	-
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,046,496.4	1,060,594.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	918,096.0	1,060,534.0
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	9,112.2	-
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	119,288.3	60.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	30,508.5	13,271.6
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	30,508.5	13,271.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	546,975,492.9	2,216,334,752.5
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	515,167,878.6	2,125,325,829.2
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	515,167,878.6	2,125,325,829.2
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	31,807,614.3	91,008,923.3
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	17,224,582.7	90,083,350.9
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	22,724.5	49,016.9
213306	Улсын төсвийн орлогод төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,560,307.1	876,555.5
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	(1,280,535.0)	-
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	(1,280,535.0)	-
IX	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	1,280,535.0	-
X	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Үзүүлэлт	<i>/мянган төгрөгөөр/</i>	
	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,039,653.1	1,039,653.1
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	62,551.6	62,551.6
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,102,204.7	1,102,204.7
Тайлант үеийн үр дүн	(1,075,274.5)	(1,075,274.5)
2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	26,930.2	26,930.2
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	26,930.2	26,930.2
Тайлант үеийн үр дүн	5,263.0	5,263.0
2023 оны 6-р сарын 30-наарх үлдэгдэл	32,193.2	32,193.2

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,209,031,220,500.00	2,118,948,459,600.60	90,082,760,899.40	95.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,209,031,220,500.00	2,118,948,459,600.60	90,082,760,899.40	95.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,326,470,700.00	1,073,865,568.15	252,605,131.85	81.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,311,661,400.00	1,060,593,968.15	251,067,431.85	80.9
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,173,909,000.00	1,060,533,968.15	113,375,031.85	90.3
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	137,752,400.00	60,000.00	137,692,400.00	-
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	14,809,300.00	13,271,600.00	1,537,700.00	89.6
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	14,809,300.00	13,271,600.00	1,537,700.00	89.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,207,704,749,800.00	2,117,874,594,032.45	89,830,155,767.55	95.9
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,207,704,749,800.00	2,117,874,594,032.45	89,830,155,767.55	95.9
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	2,207,704,749,800.00	2,117,874,594,032.45	89,830,155,767.55	95.9
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,209,031,220,500.00	2,118,948,459,600.60	90,082,760,899.40	95.9
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,209,031,220,500.00	2,118,948,459,600.60	90,082,760,899.40	95.9
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	2,209,031,220,500.00	2,118,948,459,600.60	90,082,760,899.40	95.9

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2.6 Аудит хийсэн нэгтгэсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	7,500,252,038.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	7,500,252,038.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	7,500,252,038.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	7,451,235,138.00
213203	Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж	-	7,451,235,138.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	49,016,900.00
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	49,016,900.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	7,500,252,038.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	7,500,252,038.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	7,500,252,038.00

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд 1 төв сан, 30 дэд сангийн санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайланд 9 санал дүгнэлт өгч, 22 дэд сангийн санхүүгийн тайланд аудитын үе шатны ажлыг хэсэгчлэн гүйцэтгэсэн.

Өөрчлөлтгүй 9 /Нийгмийн халамжийн төв сан, Архангай аймгийн Нийгмийн халамжийн сан, Булган аймгийн Нийгмийн халамжийн сан, Говь-Алтай аймгийн Нийгмийн халамжийн сан, Дорнод аймгийн Нийгмийн халамжийн сан, Дорноговь аймгийн Нийгмийн халамжийн сан, Увс аймгийн Нийгмийн халамжийн сан, Ховд аймгийн Нийгмийн халамжийн сан, Хөвсгөл аймгийн Нийгмийн халамжийн сан/ дүгнэлтийг өглөө.

3.1 Албан шаардлага

1. Асрамжийн төвд байрлах тэжээгч нь нас барсан 18 хүртэлх насны хүүхдэд сар бүр олгодог мөнгөн тэтгэмжийг 2017-2023 оны хооронд нийт 35 хүүхдийн 365.3 сая төгрөгийг 9 асрамжийн төвийн 3 захирал, 2 багш, 4 нийгмийн ажилтны дансаар дамжуулж олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-т "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх;", 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;", 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.4-т "16 хүртэлх насны хүүхдэд олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийг эцэг, эх, эсхүл асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид нь олгоно.", Гэр бүлийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.3-т "Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь хүүхдийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаална.", 25.4-т "Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн болон хүүхдийн ашиг сонирхол хоорондоо зөрчилдөж байгаа нь тогтоогдсон бол сум, дүүргийн Засаг дарга хүүхдийн эрх, ашиг сонирхлыг хамгаалах төлөөлөгчийг томилж болно." гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Асрамжийн төвд байрлах тэжээгч нь нас барсан 18 хүртэлх насны хүүхдэд сар бүр олгож буй тэтгэмжийн зарцуулалтад тавих хяналт хангалтгүй, зорилтод бүлэгтээ хүрч байгаа эсэх нь тодорхойгүй байгаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлж, хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэв.

2. Асрамжийн төвд байрлах тэжээгч нь нас барсан 18 хүртэлх насны хүүхдэд сар бүр олгодог хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг 2019-2023 оны хооронд 1000 гаруй хүүхдэд 2,655.2 сая төгрөг, тайлант онд 800 гаруй хүүхдэд 943.5 сая төгрөг олгосон боловч халамжийн сангийн хөрөнгийн зарцуулалтад тавих хяналт сул, хяналт тавих чиг үүргээ хэрэгжүүлж ажиллаагүй, хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж зорилтот бүлэгтээ хүрч байгаа эсэх нь тодорхойгүй, мөнгөн хадгаламжид эрсдэл үүссэн нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-т "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх;", 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;", Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.7-д "Нийгмийн халамжийн хяналтыг нийгмийн халамжийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага хэрэгжүүлнэ.", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1-т "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн дотоод хяналтын бодлого, удирдлага, зохион байгуулалтыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх бүхий этгээд тодорхойлно." гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Асрамжийн төвд байрлах тэжээгч нь нас барсан 18 хүртэлх насны хүүхдэд олгож буй хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийн зарцуулалтад тавих дотоод хяналт хангалтгүй, хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж зорилтот бүлэгтээ хүрч байгаа эсэх нь тодорхойгүй байгаа зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

3. Нийгмийн халамж хариуцсан мэргэжилтнүүд 11 төрлийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн 876.6 сая төгрөгийн нийгмийн халамжийн үйлчилгээг бүртгэх явцад тэтгэмжийн дуусах хугацааг алдаатай оруулсан, үйлчилгээний шифр андуурсан, мөнгөн дүнг буруу бүртгэсэн зэрэг алдаатай бүртгэлийн үйл ажиллагааны улмаас тэтгэмжийг давхардуулан олгож, иргэдээс буцааж суутгасан нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-т "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх;", 16 дугаар зүйлийн 16.5.4-т "төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны үр дүнг дээшлүүлэх", 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах", Нийгмийн халамжийн сангийн тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.5-д "Нийгмийн халамжийн үйлчилгээний байгууллага, ажилтны гаргасан

алдааны улмаас илүү олгогдсон тэтгэвэр, тэтгэмжийг буцаан суутгахгүй бөгөөд хохирлыг шүүхийн журмаар буруутай албан тушаалтнаар нөхөн төлүүлнэ." гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн олголтыг алдаатай, давхардуулан олгосон зөрчлийг таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэх.

4. Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газрын даргын 2023 оны А/105 дугаар тушаалаар ахмад настанд амралтын үйлчилгээ үзүүлэх 29, сувиллын үйлчилгээ үзүүлэх 42 газартай хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, 7,157.6 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон гэрээний гүйцэтгэлийг дүгнэж акт үйлдээгүй, өмнөх аудитаар хүргүүлсэн албан шаардлагыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д " ... ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах", Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.2.10-т "гэрээг дүгнэж, бараа, ажил, үйлчилгээг хүлээж авсан баримт бичиг", Хамтран ажиллах гэрээний 3 дугаар зүйлийн 3.3-т "Тухайн жилийн гэрээний хэрэгжилтийн тайланг энэхүү гэрээний хавсралтын дагуу гарган 2024 оны 01 дүгээр сарын 15-ны дотор агентлагт бичгээр хүргүүлэн гэрээг дүгнүүлнэ" гэсэн заалтуудтай нийцээгүй, иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1-т "Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно" гэсний дагуу аудитын шийдвэрийг гаргав.

Шийдвэрлэсэн нь: Хамтран ажиллах гэрээний хэрэгжилтийг дүгнээгүй зөрчлийг давтан гаргасан, төрийн аудитын байгууллагаас хүргүүлсэн албан шаардлагыг хэрэгжүүлээгүй буруутай албан хаагчид хариуцлага тооцох албан шаардлага хүргүүлэх.

5. Санхүүгийн тайланд бүртгэлтэй хувь хүмүүсээс авах 7.6 сая төгрөгийн авлагын үлдэгдлийг барагдуулаагүй нь Төрийн аудитын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1-т "Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлд заасан этгээд, хүчин төгөлдөр болсон албан шаардлага, төлбөрийн актыг хугацаанд нь биелүүлээгүй, аудитын үйл ажиллагаанд саад учруулсан, санхүүгийн тайлангийн аудитаар сөрөг дүгнэлт авсан, хуулиар хориглосон үйл ажиллагаа явуулсан, албан үүргээ биелүүлээгүй, албан тушаалын бүрэн эрхээ хэтрүүлсэн нь аудитаар илэрсэн бол тухайн албан хаагчид сахилгын шийтгэл ногдуулах үндэслэл болно" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллах.

Шийдвэрлэсэн нь: Авлагыг барагдуулаагүй, аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

6. Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газрын даргын 2023 оны А/305 дугаар тушаалаар нийгмийн халамжийн сангийн хөрөнгөөс 14.8 сая төгрөгийн сургалт зохион байгуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-т "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх;" , 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;" , Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.3-т "сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Тэвчиж болох зардлыг санхүүжүүлж, төсвийн хэмнэлттэй зарцуулсан зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

7. Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газрын Хяналт, шалгалт, дотоод аудит, мониторингийн газар нь нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн зарцуулалтад хяналт, шалгалтыг хэрэгжүүлэх чиг үүргээ бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3-т "санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх;" , 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах;" , Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.7-д "Нийгмийн халамжийн хяналтыг нийгмийн халамжийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага хэрэгжүүлнэ." гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн зарцуулалтад хийх хяналт, шалгалтын чиг үүргээ бүрэн хэрэгжүүлээгүй зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

8. Нийгмийн халамжийн төв сан шилэн дансны цахим хуудсанд нийт 178 мэдээлэл байршуулахаас 2 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, 14,978.2 сая төгрөгийн зарлагын 10 гүйлгээний мэдээллийг байршуулаагүй байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.4.5-д "цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээллийг хугацаанд нь иж бүрэн байршуулаагүй зөрчлийг арилгах албан шаардлага хүргүүлэх.

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн асуудал

Аудитаар нийт 312.8 сая төгрөгийн 4 алдаа¹ илэрснээс аудитын явцад 312.8 сая төгрөгийн алдааг залруулж, баталгаажуулав.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Байгууллагын нэрс	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс:				Зөвлөмж	
								Залруулсан		Залруулаагүй			
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Нийгмийн халамжийн төв сан													
1	Нийгмийн халамжийн төв сан	1	19,327.0			1	19,327.0	1	19,327.0				
	Дүн	1	19,327.0			1	19,327.0	1	19,327.0				
Нийгмийн халамжийн дэд сан													
1	Дорноговь аймгийн Нийгмийн халамжийн сан	3	293,472.0			3	293,472.0	3	293,472.0				
	Дүн	3	293,472.0			3	293,472.0	3	293,472.0				
	Нийт дүн	4	312,799.0			4	312,799.0	4	312,799.0				

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитаар нийт 9,416.6 сая төгрөгийн 11 зөрчил² илэрснээс, 1,842.5 сая төгрөгийн зөрчилд 6 албан шаардлага, 365.3 сая төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага хүргүүлэн хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлж, 51.3 сая төгрөгийн 3 зөрчилд зөвлөмж, 7,157.6 сая төгрөгийн хариуцлага тооцох 1 албан шаардлага хүргүүлэв.

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Байгууллагын нэрс	Нийт зөрчил		Үүнээс:									
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцох албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Нийгмийн халамжийн төв сан													
1	Нийгмийн халамжийн төв сан	8	9,365,327.2			6	1,842,468.0	-	-	1	7,165,185.6	1	365,276.8
	Дүн	8	9,365,327.2			6	1,842,468.0	-	-	1	7,165,185.6	1	365,276.8
Нийгмийн халамжийн дэд сан													
1	Говь-Алтай аймгийн Нийгмийн халамжийн сан	1	44,000.0					1	44,000.0				
2	Ховд аймгийн Нийгмийн халамжийн сан	2	7,255.0					2	7,255.0				
	Дүн	3	51,255.0	-	-	-	-	3	51,255.0	-	-	-	-
	Нийт дүн	11	9,416,582.2	-	-	6	1,842,468.0	3	51,255.0	1	7,165,185.6	1	365,276.8

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Нийгмийн халамжийн сангийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитаар 15,060.7 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 14,978.2 сая төгрөгийн 1 албан шаардлага хүргүүлж, 82.5 сая төгрөгийн 1 зөвлөмж өгсөн.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
<i>Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил</i>									
1	Нийгмийн халамжийн төв сан	1	14,978,170.1			1	14,978,170.1		
2	Дорноговь аймгийн Нийгмийн халамжийн сан	1	82,500.0					1	82,500.0
3	Хөвсгөл аймгийн Нийгмийн халамжийн сан	1	-					1	-
	Дүн	3	15,060,670.1			1	14,978,170.1	2	82,500.0